UNIVERZITA
JANA EVANGELISTY PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura
Český jazyk a literatura (jednooborové studium)
Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **29. srpna 2022**

Jméno a příjmení:.....

Aprobace: .....

Identifikační číslo: .....

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení: **A** **B** **C** **N**

Student/-ka byl/-a seznámen/-a s výsledkem KP z ČJ

datum: podpis:

Vyprahlé hrdlo zdarma svlaží kohoutková voda

Pro osvěžení už na záchody s petkou nemusíte

Když vám ve městě dojde pití, netřeba panikařit. Kohoutkovou vodu vám na vybraných místech zdarma dotočí, a někde dokonce i s úsměvem. Stačí najít samolepku kapky na dveřích.

Horké dny a blížíce se dovolené lákají na výlety. Studentům z Univerzity Palackého v Olomouci nemožnost doplnit si vodu během nich nedala spát. V rámci vysokoškolské iniciativy *Udržitelný Palacký*, která se na univerzitě snaží posilovat společenskou odpovědnost za enviromentálně příznivé chování, proto přišli s konceptem *dolej si.* Díky němu si v desítkách podniků po celé republice můžete doplnit vodu z kohoutku zdarma. Z Olomouce se kapka po kapce iniciativa šíří celým Českem.

Za nápadem stála nejen nechuť kupovat si po dopití novou plastovou lahev, když pitná voda teče všude kolem, ale také ekologické cítění, protože s každou novou zakoupenou lahví přibývá jednorázový odpad. Za jednu minutu se vyrobí jeden milion plastových lahví, denně se jich po celém světě prodá jeden a půl miliardy. Možná proto to jsou právě prázdné petky, které v přírodě vídáme pohozené nejčastěji. Donést prázdnou flašku z výletu až ke žlutému kontejneru se zdá pro část obyvatelstva příliš obtížné. Opakované používání lahví proto pomáhá k celkovému snižování produkce plastových odpadů.

Správné místo poznáte podle symbolu kapky

Výletníci si mohou načepovat čerstvé osvěžení například v půjčovně kol ve Valticích, ve studentském klubu Kampa v Českých Budějovicích nebo ve veganském bistru v Liberci VEGway. K pražským podnikům, které koncept *dolej si* podporují, patří také bezobalový obchod Bout.

Seznam všech míst je uveden na mapě na webovkách trashhero.cz/voda-a-lahve.

STYLISTIKA

1. **a)** Do kterého funkčního stylu byste zařadili tento text?

b) Jaké slohové postupy se v textu dominantně uplatňují?

c) O který slohový útvar se jedná?

2. **a)** Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

b) Uveďte dílčí témata následujících odstavců:

3. odstavec:

4. odstavec:

3. Které prostředky vertikálního členění a s jakou funkcí se v textu uplatňují?

a) prostředky	**b)** jejich funkce
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4. Vypište z textu všechny nespisovné jazykové prostředky a uveďte jejich druh z hlediska strukturního (tj. zda se jedná o prostředek hláskový, tvaroslovný, slovotvorný, lexikální nebo syntaktický).

5. Slovo *webovky* proniklo již do spisovného jazyka, konkrétně do jedné z jeho stylových vrstev. Uveďte tuto vrstvu a dále motivující sousloví pro toto slovo a nazvěte slovotvorný proces, jakým bylo toto slovo utvořeno.

SYNTAX

1. Proveďte syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o každém větném členu a skladebních vztazích gramatických a sémantických).

Ve svých předešlých dílech jihoafrický spisovatel Deon Mayer přesvědčivě prokázal svou schopnost napsat strhující příběhy a zaujmout čtenáře dobrými dialogy a překvapivým rozuzlením.

2. Zapište gramatické větné vzorce:

a) *Nebylo by divu, kdyby chtěl čtenář knihu opustit.*

b) *V jednu chvíli zavede příběh dokonce do tenat účetních transakcí.*

c) *Vyšetřování kriminálních případů se ujal detektiv Benny Griessel.*

3. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, sémantický vztah).

Vyšetřování vraždy ambiciózní právničky Haneke Sloetové by policie neřešila, kdyby nebylo odstřelovače, který ji k tomu přinutil, neboť se rozhodl, že každý den postřelí jednoho policistu, aby elitní útvar JAPS přiměl najít právniččina vraha.

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost následujících slov v textu:

a) *petka* .....

b) *během* (2. odstavec, 2. řádek) .....

c) *zdarma* .....

d) *miliarda* .....

e) *dolej si* .....

2. Určete deklinační vzor níže uvedených jmen

a) *flaška* .....

b) *láhev* .....

c) *hrdlo* .....

3. Určete slovesnou třídu podle kmene přítomného

a) *snažit se* .....

b) *prodat* .....

4. Utvořte:

a) přechodník přítomný činný pro femininum pl.
slovesa *čepovat* .....

b) přechodník minulý činný pro maskulinum. sg.
slovesa *donést* .....

c) imperativ pro 1. osobu pl.
slovesa *lákat* .....

5. Napište latinský ekvivalent:

a) spojka .....

b) 3. stupeň přídavných jmen .....

6. Uveďte:

a) příčestí trpné pro maskulinum sg.
infinitivu *šířit* .....

b) 3. os. j. č. oznam. zp. min. času
rodu činného *přibývat* .....

7. Napište:

a) instrumentál plurálu substantiva *odpovědnost*.....

b) nominativ plurálu (maskulina životného)
adjektiva *pražský* .....

c) genitiv plurálu substantiva *bistro* .....

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K uvedeným slovům z textu uveďte jejich příslušné slovotvorné charakteristiky

	nemožnost	*obyvatelstvo*
motivující slovo	.....	.....
slovotvorný základ	.....	.....
slovotvorný formant	.....	.....
slovotvorný způsob a postup	.....	.....
.....		
slovotvorná kategorie	.....	.....

2. Vypište z textu:

a) choronymum

b) oikonymum

c) chrématonymum

d) univerbizát

e) domácí adjektivní kompozitum

f) domácí substantivní kompozitum

g) zkratkové slovo

3. K následujícím slovům cizího původu uveďte vždy jejich domácí jednoslovný ekvivalent.

iniciativa .....

kontejner .....

produkce .....

FONETIKA A PRAVOPIS

1. Transkribujte slova a slovní spojení.

džungle	z Afriky	s Davidem
venkov	běžky	buďme bez obav

2. **a)** V následujících výpovědích označte apostrofem místa pro logickou realizaci hlavního slovního přízvuku. Podtrhněte příklonky.

b) Druhou výpověď rozdělte na promluvové úseky symbolem Θ.

Abyste se mohli vyhnout nadměrnému užívání slovních vycpávek, musíte si nejdříve uvědomit, že je používáte.

Proto se doporučuje zaznamenat si některé své projevy a poslouchat je pět minut denně po dobu čtrnácti dnů.

3. V daných slovech zakroužkujte jádra slabik:

kouzlo *plný* *slza* *obklíčen* *smrk*

4. Vytvořte libovolnou **doplňovací otázku** a graficky naznačte její koncovou kadenci.

5. Vyjmenujte **nadhrtanové dutiny** a uveďte, jaký význam mají pro hlas.

6. Přiřaďte odpovídající názvy nespisovných hláskových změn k příkladům:

me: no (jméno) -	levorver (revolver) -
koska (kostka) -	vosel (osel) -
dicki (vždycky) -	lepči: (lepší) -

7. V následujících větách opravte všechny jazykové chyby:

Byliné čaje mají pro naše tělo blahodárné účinky. Skuste do svojeho jídelníčku zakomponovat i včelý pil. Několika centimetrové vstvi krup pokryli Jižní Německo, zejména oblasti kolem bodamského jezera. Škody se zatím ščítají ale němečtí meteorologové varují před dalšímy bouřkamy, které by měli oblast v dalších dnech zasáhnout. Ministr dopravy plánuje přísněji postihovat odmýtnutí dechové zkoušky i nepředložení řidičského průkazu při nehodě. Zatím co nyní hrozí pokuta 25 až 50 tisíc korun podle některých ekspertů by měli řidiče pod vlivem postihovat policejní hlídky stejně jako v případě kdy je jim v krvy zjištěna maximální hodnota alkoholu. Pražský Orloj má novou podobu svého kalendária, která se však liší od originálu vytvořeného v roce 1866 Jozefem Mánesem. V průměru každý 7 Čech, který virazí na týdení pobyt do ciziny, jede do Chorvatska, o kterém už víme že od začátku příštího roku zkoncuje s Kunou a přejde na Euro. Opičí neštovice, jejiž ohnisko se oběvilo například ve Velké Británii jsou příbuzné pravím neštovicím, které se podařilo v roce 1980 celosvětově vymítit. Nemoc se přenáší i s člověka na člověka vzduchem, či tělními tekutinamy. Zbiněk má svátek šesnáctého června. Servírovací mísy a táci můžete zakoupit v prodejně U Elišky. V Paříži blísko Bouloňského lesíku vyrostli luxusní ubykace pro ubytování uprchliků s Ukrajiny. Bude zajímavé sledovat jak se místní obyvatelé a jejich nový sousedé zžijí.